

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΟΡΙΓΚΑΜΙ (ORIGAMI)

ΤΙ ΕΙΝΑΙ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΟΡΙΓΚΑΜΙ

Η Ιαπωνική λέξη **ΟΡΙΓΚΑΜΙ** (ORIGAMI), που χρησιμοποιείται για να δηλώσει αντικείμενα που δημιουργούνται με το δίπλωμα απλών κομματιών χαρτιού, αποτελείται από δύο μέρη: «Ori» 折 (σημ.: να διπλώσετε) και «Kami» 紙 (σημ.: χαρτί). Είναι, ίσως εν αγνοία πολλών, η κυριολεκτική μετάφραση της γερμανικής λέξης «Papierfalten», η οποία εισήχθη στην Ιαπωνία μόλις στα τέλη του 1800 με την εκπαιδευτική μέθοδο του Friedrich Fröbel στο γερμανικό νηπιαγωγείο. Πριν επικρατήσει ο όρος «οριγκάμι», είχαν χρησιμοποιηθεί άλλες λέξεις για τον ορισμό τόσο της τεχνικής όσο και των σχημάτων και των αντικειμένων: orikata, orisue, orimono, tatamigami.

Κατά πάσα πιθανότητα, η ιδέα του διπλώματος του χαρτιού προήλθε από το ίδιο το χαρτί, αν και ίσως περισσότερο για πρακτικούς ή ίσως θρησκευτικούς λόγους παρά για καλλιτεχνικούς. Σύμφωνα με την παράδοση, το χαρτί εφευρέθηκε στην Κίνα το 105 μ.Χ. από τον αξιωματούχο Ts'ai Lun στην αυλή του αυτοκράτορα Yuan Hsing. Ωστόσο, υπάρχουν επίσης ανακαλύψεις που δείχνουν ότι υλικά που μοιάζουν με χαρτί από φυτικές ίνες χρησιμοποιήθηκαν στην Ινδία ως χάρτες και στην Κίνα ήδη από το 1000 π.Χ. για την κατασκευή χαρταετών. Το 600 μ.Χ., έφτασε στην Ιαπωνία χαρτί που εισήγαγε ένας μοναχός ονόματι Dokyo. Υπάρχει ένας μύθος ότι ο μοναχός ταξίδεψε με ένα κινεζικό πλοίο, συνελήφθη από τους Ιάπωνες και έτσι αναγκάστηκε να αποκαλύψει το πολύτιμο μυστικό της χαρτοποιίας. Οι Ιάπωνες βελτίωσαν πολύ τη σύνθεσή του, καθιστώντας το πιο ποιοτικό, πιο απαλό και πιο

κατάλληλο για «δίπλωμα», ανοίγοντας τον δρόμο για δημιουργικότητα και, κατά συνέπεια, και για οριγκάμι.

Το χαρτί θεωρήθηκε ως υλικό που μπορούσε να συνδέσει τους ανθρώπους με τις θεότητες. Στην πραγματικότητα, οι λέξεις «θεοί» και «χαρτί» στα ιαπωνικά ακούγονται το ίδιο (ομόηχες λέξεις). Αν και είναι γραμμένες με διαφορετικά ιδεογράμματα και οι δύο προφέρονται ως «KAMI», που σημαίνει όχι μόνο χαρτί αλλά και «μια ανώτερη έννοια» που είναι πάνω από όλα.

Ωστόσο, ήταν στην περίοδο Έντο (γύρω στο 1600-1900 μ.Χ.) που η τεχνική του οριγκάμι έγινε δημοφιλής λόγω του γεγονότος ότι το κόστος παραγωγής χαρτιού μειώθηκε, επιτρέποντας σε αυτά τα «αντικείμενα» να συνδεθούν με πολλές από τις παραδόσεις και τις δραστηριότητες της ζωής των Ιαπώνων. Γύρω στα μέσα του 1700 μ.Χ., η εκτύπωση έφτασε στην Ιαπωνία, επιτρέποντας τις πρώτες εκδόσεις βιβλίων αφιερωμένων στο «Origami»: το 1764 «Tsutsumi-no Ki» του Sadatake Ise με οδηγίες για 13 τελετουργικά μοτίβα «noshi» και «tutsumi», το 1797 το πρώτο δημιουργικό βιβλίο για «Folding Cranes», το 1845 εκδόθηκε μια μικρή σειρά «Kayara-gusa» που διδάσκει την κατασκευή απλών αντικειμένων όπως βάτραχος, λιβελούλα, χταπόδι κ.λπ., μέχρι και ανθρώπινων μορφών.

Μεταξύ 1900 και 1915, που αντιστοιχεί στην περίοδο «Meiji», έφτασε στην Ιαπωνία η γερμανική εκπαιδευτική μέθοδος για το νηπιαγωγείο, εισάγοντας την αρχαία τεχνική του οριγκάμι στα σχολεία για να διδάξει στα παιδιά όχι μόνο την ανάπτυξη της αισθητικής τους αλλά και τη βελτίωση των λεπτών κινητικών δεξιοτήτων τους.

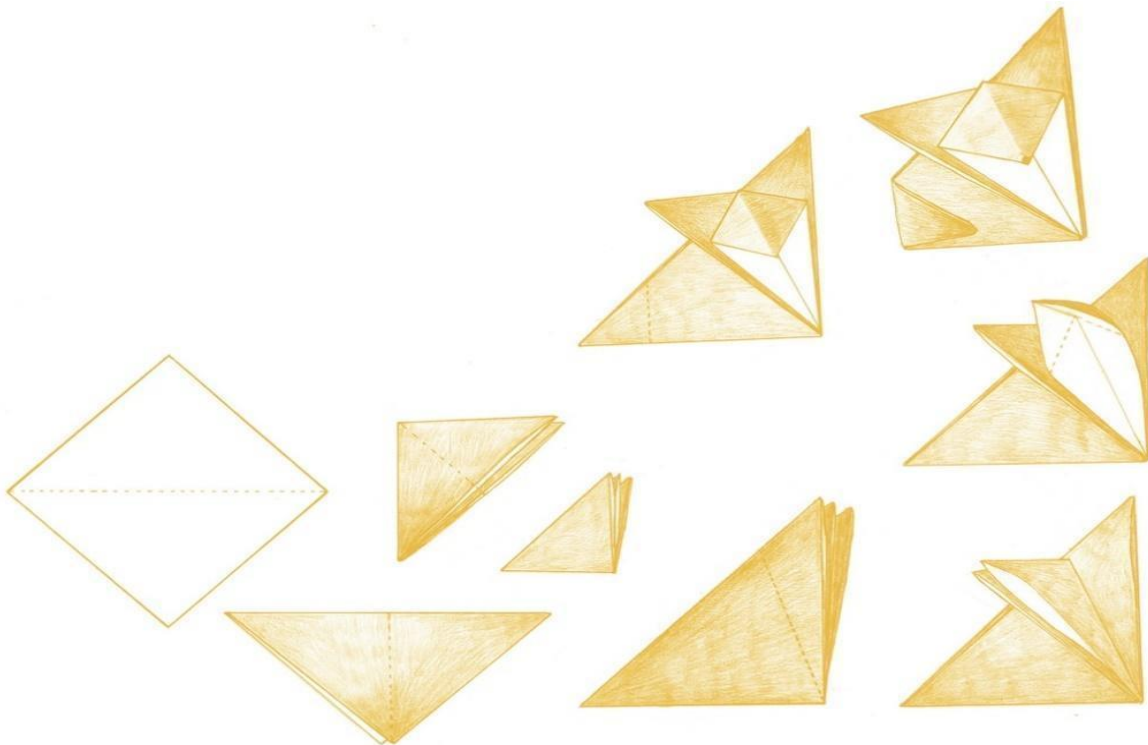

ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ

Υιοθετώντας την καλή πρακτική που ξεκίνησε με τα μαθήματα του νηπιαγωγείου, εισάγουμε επίσης τη δημιουργία Οριγκάμι στην εκπαιδευτική μας διαδρομή για όλους αυτούς τους λόγους που περιγράφηκαν και προηγουμένως.

Οι δάσκαλοι θα έχουν στη διάθεσή τους μια σειρά από πρακτικά φύλλα, τα οποία χρησιμοποιούν απλές οδηγίες, για να δείχνουν τα βήματα που απαιτούνται για τη δημιουργία μικρών απλών σχημάτων και, καθώς τα παιδιά θα γίνονται πιο έμπειρα, θα παρουσιάζονται πιο πολύπλοκα σχήματα. Υπάρχουν, φυσικά, επίσης πολλά έντυπα στην αγορά και στο διαδίκτυο που διδάσκουν πώς να φτιάχνεις Οριγκάμι. Δυστυχώς, αυτά είναι συχνά μεταφράσεις ιαπωνικών, κινέζικων ή κορεάτικων βιβλίων που δεν παρουσιάζουν κάποια βασικά βήματα επειδή αυτοί οι άνθρωποι είναι ήδη εξοικειωμένοι με αυτά. Ωστόσο το υλικό αυτό μπορεί να είναι πολύ χρήσιμο. Εάν ο δάσκαλος δεν έχει ξανακάνει Οριγκάμι, συνιστούμε να κάνει εξάσκηση στο σπίτι, ώστε στην τάξη να μπορεί να διδάξει τα βήματα πιο εύκολα.

Στο υλικό του «Storias», έχουμε συμπεριλάβει τόσο την υλοποίηση πολύ απλών Οριγκάμι, ώστε να επιτρέψουμε στα παιδιά να εξασκηθούν, όσο και τη δημιουργία πιο περίπλοκων μορφών. Επιπλέον, είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν μερικά από αυτά ως χαρακτήρες για την αφήγηση, σαν να ήταν μαριονέτες.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

Τα υλικά, δηλαδή τετράγωνα χαρτιού διαφόρων χρωμάτων και μοτίβων, μπορείτε να τα βρείτε εύκολα στην αγορά ή να τα ετοιμάσει ο δάσκαλος/η δασκάλα. Συνιστούμε να χρησιμοποιείτε δέσμες από λευκό ή έγχρωμο χαρτί A4 με αρκετά χαμηλό βάρος, 80 ή 90 γρ. Από αυτά τα ορθογώνια φύλλα χαρτιού, θα χρειαστεί να κόψετε τετράγωνα, το μέγεθος των οποίων εξαρτάται τόσο από αυτό που θέλετε να πραγματοποιήσετε όσο και από τη δυσκολία του. Μάλιστα, όσο πιο μικρό είναι το τετράγωνο, τόσο πιο δύσκολο θα είναι να γίνουν οι τσακίσεις.

Σε ένα φύλλο χαρτιού A4, μπορείτε να κόψετε είτε ένα μεγάλο τετράγωνο 21x21 είτε δύο μικρότερα τετράγωνα 14,85x14,85. Ένας άπειρος αριθμός σχημάτων μπορεί να προκύψει από αυτό το τετράγωνο χαρτιού, τόσο δισδιάστατα όσο και τρισδιάστατα.

ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΟΡΙΓΚΑΜΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες πολύ συχνά δυσκολεύονται με εργασίες που απαιτούν τη χρήση λεπτών αλλά και αδρών κινητικών δεξιοτήτων, όπως το να κρατάνε μολύβια, να δένουν κορδόνια, να χρησιμοποιούν ψαλίδι, να κρατούν βιβλία, ακόμη και να μπορούν να μετακινούν επιδέξια το βλέμμα από αριστερά προς τα δεξιά όταν διαβάζουν. Η εισαγωγή του Οριγκάμι στα μαθήματα αφήγησης μπορεί να τονώσει την ανάπτυξη αυτών των κινητικών δεξιοτήτων. Αυτό συμβαίνει επειδή η ενασχόληση με το δίπλωμα του χαρτιού δημιουργεί συνοχή μεταξύ της λειτουργίας των χεριών και των ματιών, ενισχύοντας επομένως τον συντονισμό μεταξύ τους. Αυτό που προκύπτει από αυτήν την πρακτική είναι ο αυξημένος συντονισμός χεριού-ματιού, η ακρίβεια και η ορθότητα, απαραίτητες δεξιότητες για τη βελτίωση της ανάγνωσης και της γραφής.

Ο χειρισμός του χαρτιού για τη δημιουργία σχημάτων Οριγκάμι στοχεύει επίσης στην ικανότητα να παραμείνει κανείς συγκεντρωμένος σε μια εργασία. Καθώς τα παιδιά με ΕΜΔ αγωνίζονται να παραμείνουν συγκεντρωμένα κατά τη διάρκεια των

μαθημάτων, μια δραστηριότητα όπως αυτή αυξάνει την οπτική και διανοητική τους συγκέντρωση. Σε συνάρτηση με τα παραπάνω, μέσω αυτής της δραστηριότητας, όπου ο μαθητής ακολουθεί οδηγίες και στη συνέχεια τις συγκρατεί ή και τις ανασύρει από τη μνήμη, το Οριγκάμι βοηθά αυτούς τους μαθητές να ενισχύσουν όχι μόνο τις δεξιότητες μνήμης αλλά και τη διαδοχική και λογική σκέψη, αφού ένα μοντέλο μπορεί να κατασκευαστεί μόνο εάν τηρηθεί απόλυτα η σειρά των βημάτων.

Τέλος, το Οριγκάμι έχει αποδειχθεί ότι στοχεύει ειδικά στην ικανότητα της ανάγνωσης κι ότι είναι ιδιαίτερα ευεργετικό για παιδιά με γλωσσικές διαταραχές. Αυτό αναφέρθηκε και παραπάνω σε σχέση με τη βελτίωση του συντονισμού χεριού-ματιού για την παρακολούθηση των γραμμών του κειμένου από αριστερά προς τα δεξιά. Εκτός από αυτό όμως, ορισμένοι ειδικοί πάνω στη δεξιότητα της ανάγνωσης δηλώνουν ότι καθώς οι μαθητές διπλώνουν τα Οριγκάμι, αναπτύσσουν και τις αναγνωστικές τους δεξιότητες και, μάλιστα, στο πεδίο του να αντιλαμβάνονται και να αποκωδικοποιούν ένα «σημάδι» ως σύμβολο, να το αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν τη σημασία του.